

PROTOCOL DE LUCRU:

Încasarea pensiei de întreținere a copilului minor

GLOSAR JURIDIC:

Copil inapt de muncă	Copilul major care și-a pierdut capacitatea de muncă și care este încadrat în unul din cele trei grade de dizabilitate: severă (echivalent cu gradul I de invaliditate), accentuată (echivalent cu gradul II de invaliditate) și medie (echivalent cu gradul III de invaliditate).
Creditorul întreținerii	Titularul dreptului de creanță, în temeiul căruia poate pretinde îndeplinirea de către debitor a obligației corelative de a întreține minorul.
Debitorul întreținerii	Persoana care datorează întreținerea copilului minor, sau celui major inapt de muncă, în baza contractului de întreținere sau a hotărârii judecătorești în acest sens.
Contract autenticat	Înscris încheiat cu respectarea formelor legale și a cărei autenticitate este confirmată de semnătura și ștampila notarului sub sancțiunea nulității.
Proprietate comună în devălmășie	Drept de proprietate pe care două sau mai multe persoane numite devălmași îl au asupra aceluiași bun nedivizat între ele în cote părți. Bunurile soților obținute în timpul căsătoriei lor ce le aparțin de comun, nefiind fracționate până la stabilirea cotelor părți.

Cadrul normativ:

1. Codul familiei al Republicii Moldova (art. 74-78 și art. 98);
2. Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15.12.1994;
3. Hotărârea Plenumului CSJ nr. 4 din 15.04.2013 privind practica judiciară de soluționare de către instanțele judecătorești a cauzelor referitoare la încasarea pensiei de întreținere pentru copii și alți membri ai familiei;
4. Recomandarea CSJ nr. 44 din 22.05.2013 cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor în litigiile ce țin de decăderea din drepturile părintești;
5. Jurisprudența relevantă a CEDO: Iosub Caras vs România, 27.07.2006; Hromadka și Hromadkova vs Rusia, 11.12.2014.

În ce privește încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Capitolul 12 din Codul familiei prevede obligația de întreținere dintre părinți și copii. Conform art. 74 alin. (2) din Codul familiei, părinții sânt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.

Modul de plată a pensiei de întreținere se determină:

- 1) în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă;
- 2) Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți.

I. Conform art. 92 din Codul familiei, atunci când părțile găsesc compromis, merg la notar să încheie contractul privind plata pensiei de întreținere. Or, nerespectarea formei autentice atrage nulitatea contractului. Acest poate fi încheiat între persoana care datorează întreținere (debitorul întreținerii) și persoana care are dreptul la întreținere (creditorul întreținerii) și se încheie în formă autentificată notarial, stabilind condițiile contractului și modul de plată a pensiei de întreținere. Așadar, întreținerea poate fi plătită sub forma unor cote-părți din salariul și/sau din alte venituri ale debitorului întreținerii, într-o sumă fixă, fie lunar/semestrial, sau părțile pot decide transmiterea unor bunuri (mobile sau imobile, după caz) pe care-l are în proprietate debitorul întreținerii, astfel compensând întreținerea din valoarea bunului în cauză.

În caz de modificare esențială a situației materiale sau familiale a părților, dacă acestea nu pot ajunge la o înțelegere referitoare la modificarea sau rezilierea contractului privind plata pensiei de întreținere, partea interesată poate porni în instanța judecătorească o acțiune privind modificarea sau rezilierea acestuia. Instanța judecătorească soluționează litigiul ținând cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante.

În caz că se decide transmiterea unui bun imobil drept plată a pensiei de întreținere, dacă acesta este un bun proprietate comună în devălmășie, spre exemplu casa pe care au achiziționat-o soții în timpul căsătoriei lor, atunci părțile pot cere notarului autentificarea contractului cu determinarea cotelor-părți în proprietatea comună în devălmășie și plata pensiei de întreținere prin transmiterea unui bun. În acest caz, casa va rămâne în proprietatea celui care este creditorul întreținerii (dacă copilul a rămas la întreținerea mamei, se vor stabili prin contract cotele asupra casei și cota ce a aparținut tatălui $\frac{1}{2}$ va fi transmisă drept plată pentru întreținerea copilului.)

II. În caz contrar, dacă tatăl nu consimte la încheierea contractului privind plata pensiei de întreținere a copilului, sunteți în drept **să înaintați o acțiune în instanța de judecată de la domiciliul pârâtului (a tatălui, după caz) privind încasarea pensiei pentru întreținerea copilului** sau modificarea cuantumului deja stabilit a pensiei, dacă s-a schimbat situația materială sau au intervenit alte motive justificate.

Puteți să porniți acțiunea privind încasarea pensiei de întreținere, indiferent de termenul care a trecut de la momentul apariției dreptului respectiv.

Pensia de întreținere se încasează de la data adresării în instanța judecătorească.

Totodată, pensia de întreținere poate fi încasată pentru perioada anterioară adresării în instanța judecătorească (dar nu mai mult de 3 ani, art. 98 alin. 3 din Codul Familiei) dacă se va stabili că în perioada respectivă s-au întreprins măsuri de acordare a întreținerii, dar debitorul întreținerii s-a eschivat de la plata pensiei.

Cererea de chemare în judecată poate fi depusă de persoana care pretinde întreținerea sau dacă aceasta este minoră, incapabilă sau limitată în capacitatea de exercițiu, cererea se depune de către reprezentantul legal al acestei persoane.

Dacă minorul sau incapabilul se află sub protecția unei instituții educative, curative sau de protecție socială, cererea de judecată poate fi depusă de administrația acestei instituții.

Conform art. 75 din Codul Familiei, cuantumul pensiei de întreținere încasate pentru copilul minor din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii și 1/2 - pentru 3 și mai mulți copii.

Acest cuantum poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părinților, de alte circumstanțe importante.

În cazul în care unii copii rămân cu un părinte, iar alții - cu celălalt, pensia de întreținere plătită în favoarea părintelui mai puțin asigurat se stabilește într-o sumă bănească fixă.

Dacă pentru încasarea pensiei de întreținere se merge pe cale judecătorească, reclamantul (creditorul întreținerii) va avea nevoie de următoarele probe pertinente și admisibile:

- Copia certificatului de naștere al copilului minor;
- Certificatul potrivit căruia copilul se află la întreținerea reclamantului;
- date cu privire la salariul (veniturile) reclamantului, date cu privire la locul de muncă și salariul (veniturile) pârâtului;
- probe cu privire la cheltuieli suportate pentru întreținerea copilului;
- certificatul de la Biroul Național de Statistică privind minimumul de existență pentru un minor.

Așadar, creditorul întreținerii este în drept să:

- încheie cu debitorul întreținerii (tatăl copilului, după caz) un contract autentificat notarial, privind plata pensiei de întreținere, conform consimțământului, în expresie bănească plătită periodic; într-o sumă bănească fixă, prin transmiterea unor bunuri sau într-un alt mod stipulat în contract;
- Sau, în lipsa unui acord, se acționează în judecată (de la domiciliul pârâtului) în vederea încasării pensiei pentru întreținere a copilului, dacă nu a fost încasată sau dacă părintele s-a eschivat de la plata acesteia, ori se poate cere modificarea cuantumului pensiei stabilite, dacă au intervenit circumstanțe temeinice în acest sens.

Persoanele ce înaintează cerere privind încasarea pensiei de întreținere sunt scutite de plata taxei de stat în instanțele judecătorești.